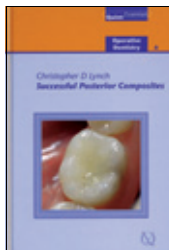

Christopher D. Lynch:
Successful Posterior Composites
Quintessentials of Dental Practice – 32.
Operative Dentistry – 6.

Dette er en bok som virkelig kan anbefales. Gjennom 12 kapitler og 149 sider gjennomgår forfatteren det meste av det en kliniker bør kunne og vite for optimal

håndtering av posteriore kompositter. Boken er pedagogisk skrevet og billedmaterialet er meget bra. Den retter seg mot alle som har lyst til å bli enda flinkere med posteriore kompositter. Det ukompliserte språket og layouten gjør boken lettlest.

Hvert kapittel åpnes med en kort beskrivelse av hva som er forfatterens mål med kapittelet. Deretter følger en like kort beskrivelse av hva som bør være forventet utbytte for leseren. Innholdet i hvert kapittel er vel disponert og bildene er mange og svært illustrerende for det forfatteren ønsker å fortelle oss, og hvert kapittel avsluttes med en kort oppsummering av hovedpunktene. Dette gjør boken meget lesverdigg.

I første kapittel kommer forfatteren med generelle betraktninger om komposittenes plass i dagens odontologi. Et utmerket startsted for det som kommer videre. Deretter omtaler han bonding. De forskjellige «generasjonene» blir vurdert, og forfatteren er klar i sine synspunkter.

De neste kapitlene tar for seg indikasjonsområder og kavitetutforming. Helt i tråd med det som er «god latin» her i landet. Forfatteren gir oss deretter en grundig vurdering av behovet for isolasjon/underføring og beskriver hvordan fyllingene bør legges lagvis for å unngå postoperativ smerte.

Så følger gode tips om approksimal utforming for å få gode kontaktpunkter, noe som ofte kan by på utfordringer. Puss og polering omtales også grundig.

Forfatteren skriver videre et utmerket kapittel om fyllingsreparasjon eller utskifting. Også her er han en tydelig

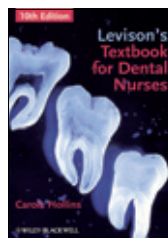
veiviser. I neste kapittel går han løs på attrisjons- og erosjonskasus. Det siste kapittelet om klinikk tar for seg hva som går galt, hvorfor det går galt og hva man gjør da. Helt tilslutt er det et kapittel med mange spørsmål som kan melde seg når vi legger posteriore kompositter. Og forfatteren gir oss svarene.

Denne boken har et faglig innhold og nivå som ligger svært nær det som foreleses ved fakultetet i Oslo. Den er usedvanlig klinisk rettet i sin form, og jeg tror alle tannleger vil lære noe ved å lese den. Også studenter i de kliniske semestrene vil ha stort utbytte av boken.

Kjetil Reppen

Utgiver: Quintessence Publishing Co. Ltd.
London

Carole Hollins:
Levison's textbook for dental nurses

Boken ble først publisert i 1960. Dette er tiende utgave, hvilket bekrefter bokens kvaliteter. Forfatteren er tannlege og sitter i styret for den nasjonale eksamen

for tannhelsesekretærer i Storbritannia.

Boken er delt opp i 24 kapitler med gode illustrasjoner, noen i farger. Den er lett å finne fram i og er velskrevet på lett forståelig engelsk. Den inneholder forklaring av forkortelser. I et vedlegg er pensumet for den nasjonale eksamen for tannhelsesekretærene beskrevet.

Målgruppen er tannhelsesekretærer under utdanning, men den er også et godt oppslagsverk for oss som har jobbet som tannhelsesekretær i mange år.

Boken gir en oppdatering av tannhelsesekretærfaget, og den redegjør for autorisasjonsreglene for tannhelsesekretærer, og den understreker viktigheten av å holde seg faglig oppdatert. Den dekker ganske detaljert de fleste av arbeidsoppgavene for tannhelsesekretæren, og gir grunnleggende infor-

masjon om hvordan hun skal utføre sine oppgaver på tannklinikken. Tannhelsesekretærens definerte arbeidsområder er grundig gjennomgått i kapittel 2. Det vektlegger sekretærens store ansvar faglig og administrativt, og understreker hva som er forventet av egenskaper, holdninger og etikk.

Forfatterens intensjoner er å formidle en grunnleggende forståelse av faget, og beskrive hva som er forventet av tannhelsesekretæren i forskjellige roller i behandlingen. Viktigheten av personlig utvikling og etterutdanning understrekes.

I denne utgaven er det lagt til et nytt kapittel som legger vekt på kommunikasjon mellom pasienten og tannlege-teamet. God kommunikasjon mellom behandler og pasient er viktig for at pasienten kan ta en aktiv rolle i egen oral helse, og man sikrer at pasienten forstår behandlingsalternativene og kostnadene. Spesielt nevnes utfordringene med fremmedspråklige pasienter. Kommunikasjonsferdigheter er ikke minst viktig for tannhelsesekretæren fordi pasienten ofte ønsker å diskutere behandlingen med henne framfor tannlegen. Dette omtales i kapittel 24.

Det er gitt gode beskrivelser av akutsituasjoner som kan oppstå i tannlegepraksis og hvordan tannhelsesekretæren kan være en god medhjelper for tannlegen. De ulike signaler og symptomer skal være kjent og forstått av sekretæren og hun skal være kjent med og kunne bruke alt aktuelt utstyr for akutsituasjoner i tannlegepraksis.

Boken kunne hatt en mer utførlig omtale av den helseisriko sekretæren settes for ved håndtering av en rekke farlige stoffer i tannlegepraksis, og den kunne gitt råd om hvordan kontoret bør etablere gode rutiner og sørge for riktig utstyr for å beskytte personalet ved bruk av disse stoffene.

Dette er en nyttig bok, særlig for tannhelsesekretærer under utdanning. Den gir eleven god innsikt i hvordan man kan være den «perfekte sekretær». Boken inneholder god faglig kunnskap som er meget relevant i dagens tannlegepraksis. Etterutdanning er obligatorisk for tannhelsesekretærer i Storbri-

tania fra juli 2008. Noe å tenke på i Norge?

Boken er totalt sett en inspirasjon for den erfarne tannhelsesekretæren og bør absolutt kunne brukes i tannhelsesekretærstudiet.

*Georgia Skoglund
tannhelsesekretær, Ski tannklinikk*

*Oxford: Wiley-Blackwell; 2008. 426 sider,
150 tabeller/illustrasjoner.
ISBN 978-1-4051-7557-9.*

Eamonn Murphy:

Managing Orofacial Pain in Practice

Er det mulig å skrive en lett-fattelig og forståelig bok om et såpass vanskelig tema som ansiktssmerter/kroniske smerter? Etter å ha lest denne boken er svaret et ab-

solutt ja. Denne læreboken som henvender seg til tannleger i praksis er en meget velskrevet og til dels lettlest bok. Alle kapitler starter med et klart mål og en formulering om hva man kan forvente seg av utbytte av hvert kapittel. Mange av kapitlene inneholder også eksempler på kasus som gjør det enklere og mer levende for leseren å sette seg inn i problemstillingen.

Boken inneholder både nye teorier om smerteforskning og hvordan akutte smerter kan gå over til å bli kroniske. Man får videre en god innføring i hvilke anamnesticke opplysninger man skal legge vekt på i forhold til hvilken type smerte pasienten har og videre til hvilken behandling som kan være aktuell.

Hvor vanlig er ansiktssmerter (Orofacial Pain)? I en nasjonal studie i USA blir det beskrevet at prevalensen av tannmerter blant voksne i en seks måneders periode de studien pågikk var 12,2%. Den mest vanlig forekommende kroniske smerte som ble behandlet av tannleger var kjeveledd/muskelsmerter.

Et uttrykk som blir brukt i boken er: «No clear diagnosis, no irreversible treatment». Dette uttrykket går som en rød tråd gjennom boken, at vi som tannleger må gjøre en grundig undersøkelse og også en grundig vurdering

av smertebildet til pasienten. Det kommer godt frem at det ikke bare er nok å vite at pasienten har smerter, men man må også sette seg inn i hva slags smertebilde pasienten har og ut fra det diagnostisere om dette er tannpatologi eller en annen type smerter/patologi.

En del av de kasus som beskrives i boken har smerter som kan oppfattes som pulpasmerter og der det har blitt utført en til flere endobehandlinger, mens årsaken egentlig var nevro-patiske smerter eller muskelsmerter.

Boken inngår i en serie bøker i klinisk odontologi: «Quintessentials of Dental Practice». Hovedforfatteren som arbeider i privat praksis i Irland, har skrevet seks av kapitlene mens tre andre forfattere har skrevet et kapittel hver. Boken er fint innbundet og har mange fine illustrasjoner, kliniske fotos og tabeller. Det eneste som gjør det noe vanskelig for norske lesere er engelske betegnelser på en del av de medisiner som benyttes. Her må leseren bruke Felleskatalogen for å finne ut hva medisinene heter på norsk.

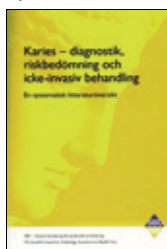
Boken egner seg meget godt for alle tannleger i praksis og spesielt de som arbeider med ulike typer smerteproblestillinger. Den kan også godt egne seg som lærebok for studenter og spesialistkandidater.

Tore Bjørnland

*London: Quintessence Publishing Co. Ltd.;
2008. 160 sider, 17 tabeller, 62 illustra-
sjoner. ISBN-13: 978-85097-130-6*

*Statens Beredning för Medicinsk
Utvärdering – SBU.*

Karies – diagnostik, risikobedömning och icke-invasiv behandling. En systematisk litteraturoversikt

Denna rapport är en systematisk litteraturoversikt framställd av en projektgrupp inom Statens Beredning för Medicinsk Utvärdering (SBU). SBU är en statlig myndighet

i Sverige som utvärderar sjukvårdens (inklusive odontologins) arbetsmetoder. Målet är ett bättre beslutsunderlag för alla som avgör vilken sjukvård som ska bedrivas. Samtidigt avses att syn-

liggöra lämpliga områden för framtida forskning och idag tänkbara praxisförändringar.

Förutom projektledaren, Susanna Axelsson, ingår andra sakkunniga odontologer: Ingegerd Mejare, Gunnar Dahlén, Ivar Espelid, Sofia Traneus, Svante Tvetman samt en projektassistent och en hälsoekonom.

Rapporten omfattar drygt 400 sidor och har i likhet med liknande utvärderingar från SBU en gul pärm. Den har speciellt fokus på det kariologiska området och vänder sig till alla inom tandvården verksamma kliniker, forskare och vårdplanerare.

Projektets syfte var att utvärdera träffsäkerheten hos olika förfaringsätt att diagnostisera karies, och mer specifikt att utvärdera metoderna som används för att:

- Identifiera personer med hög kariesrisk

- Bedöma effekten av icke invasiv behandling, dvs. kariesbehandling i ett tidigt skede

- Granska kostnadseffektivitet av aktuella diagnostiska och behandlingsmässiga handlingssätt

Texten är uppdelad i tio kapitel och startar med en grundlig inledning och bakgrund om bland annat karies förekomst och förlopp i befolkningen, hälsoekonomiska aspekter och statistiska förklaringar. Övriga kapitel behandlar exempelvis; 1) Metodik för studien; 2) praxisundersökning avseende bitewingundersökning på barn och ungdom; 3) diagnostik av karies; 4) risikobedömning och 5) behandling av tidiga kariesskador.

Bevisvärdet hos enskilda studier har bedömts enligt mycket stränga förbestämda forskningsmässiga kriterier och ett stort antal studier har därför exkluderats. Varje kapitel avslutas med en lista och kortfattad information avseende de i bedömningen ingående studierna och vid eksklusion en kort förklaring till varför detta skett.

Vi får bland mycket annat veta att:

- Röntgenundersökning visar betydande underregistrering i emalj approximant men obetydlig överregistrering i dentin

- Kombinationen av visuell undersökning och röntgenundersökning (bitewings) ger större sannolikhet för rätt diagnos än metoderna var för sig